

Απαντήσεις σε ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας

1. Ως αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα έχετε τα εξής δικαιώματα:

- i. Σας χορηγείται το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία με το οποίο μπορείτε να κυκλοφορείτε νόμιμα στη χώρα.
- ii. Έχετε πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δωρεάν.
- iii. Τα παιδιά σας μπορούν να πάνε σχολείο.
- iv. Έχετε δικαίωμα στέγασης υπό τους όρους που αναφέρονται πιο κάτω.
- v. Έχετε δικαίωμα να εργαστείτε υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

2. Προβλέπεται δικαίωμα σε στέγαση;

Οι αιτούντες άσυλο σύμφωνα με το π.δ. 220/2007 έχουν δικαίωμα σε στέγαση. Αρμόδιο είναι το Υπουργείο Εργασίας. Η Υπηρεσία Ασύλου είναι αρμόδια για να διαβιβάσει το αίτημα των αιτούντων άσυλο για στέγαση στην αρμόδια αρχή, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), που υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας. Παρόλο που οι αιτούντες έχουν δικαίωμα σε στέγαση αυτή τη στιγμή υπάρχουν περίπου 1.000 θέσεις σε δομές φιλοξενίας με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ικανοποιηθούν όλα τα σχετικά αιτήματα. Οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες και δικαιούχοι επικουρικής προστασίας δεν έχουν δικαίωμα σε στέγαση σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο.

3. Μπορεί το κράτος να μας βρει εργασία;

Παρότι οι αιτούντες άσυλο και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν δικαίωμα να εργαστούν, το κράτος δεν μπορεί να τους εξασφαλίσει θέση εργασίας, όπως δεν μπορεί και για τους Έλληνες πολίτες.

4. Τι δικαιώματα δηλαδή θα έχουμε αν μας χορηγηθεί διεθνής προστασία (καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία) στην Ελλάδα;

- i. Θα σας χορηγηθεί δωρεάν άδεια διαμονής με τριετή διάρκεια που μπορεί να ανανεωθεί. Η άδεια αυτή θα σας παραδοθεί 1-2 μήνες μετά την επίδοση της θετικής σας απόφασης. Μέχρι τότε θα έχετε στα χέρια σας το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία σφραγισμένο με την ένδειξη «ΕΚΚΡΕΜΕΙ ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ»
- ii. Θα σας χορηγηθούν ταξιδιωτικά έγγραφα μετά από αίτησή σας για τα οποία θα πρέπει να πληρώσετε παράβολο ύψους 85 ευρώ. Αν έχετε πάρει επικουρική προστασία (όχι

καθεστώς πρόσφυγα) και έχετε ή μπορείτε να εκδώσετε διαβατήριο από τις αρχές της χώρας σας, δεν βγάζετε ταξιδιωτικά έγγραφα, καθώς μπορείτε να ταξιδεύετε με το διαβατήριό σας.

iii. Θα έχετε δικαίωμα να εργαστείτε.

iv. Θα έχετε πρόσβαση σε νοσοκομειακή περίθαλψη.

v. Τα παιδιά μπορούν να πάνε σχολείο.

vi. Ωστόσο, το Κράτος δεν παρέχει στέγαση, ούτε μπορεί να εξασφαλίσει το δικαίωμα για εργασία, ούτε να σας παρέχει κάποιο επίδομα, πλην του επιδόματος αναπήρου γι' αυτούς που έχουν κάποιας μορφής αναπηρία.

5. Αφότου ληφθεί απόφαση με την οποία μου χορηγείται διεθνής προστασία (καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία), ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί για να πάρω άδεια διαμονής και ταξιδιωτικά έγγραφα;

Αφού πάρετε την απόφαση από την Υπηρεσία μας, θα πρέπει να πάτε στην αρμόδια Υπηρεσία της ΕΛ.ΑΣ (για την Αθήνα στη Διεύθυνση Αλλοδαπών στην οδό Πέτρου Ράλλη 24) να καταθέσετε τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για να εκδοθεί η άδεια διαμονής σας. Σε 1-1,5 μήνα μετά την κατάθεση των δικαιολογητικών, θα πρέπει να έρθετε στην Υπηρεσία Ασύλου να την παραλάβετε. Παράλληλα μπορείτε να κάνετε και την αίτηση για τη χορήγηση ταξιδιωτικών εγγράφων. Δεν χρειάζεται να περιμένετε να εκδοθεί η άδεια διαμονής σας για να κάνετε αίτηση για ταξιδιωτικά έγγραφα. Οι δύο διαδικασίες μπορούν να γίνουν ταυτόχρονα.

6. Οι ενήλικες μπορούμε να πάμε σχολείο; Πού θα μάθουμε ελληνικά;

Οι ενήλικες έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση υπό προϋποθέσεις. Κατά καιρούς η Πολιτεία προσφέρει μαθήματα εκμάθησης ελληνικών. Θα ενημερώνεστε σχετικά με ανακοινώσεις της Υπηρεσίας Ασύλου, αλλά και από τις κοινότητες και συλλόγους σας και τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο.

7. Μπορούμε να ταξιδέψουμε στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Η μόνη περίπτωση να ταξιδέψει κάποιος άσυλο νόμιμα σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα είναι μέσω της διαδικασίας του Κανονισμού Δουβλίνο III, στο πλαίσιο οικογενειακής επανένωσης. Ως αιτούντες άσυλο κατά κανόνα δεν μπορείτε να ταξιδέψετε στην υπόλοιπη Ευρώπη, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένοι, σοβαροί λόγοι υγείας που απαιτούν την άμεση μετάβασή σας στο εξωτερικό.

Εάν σας χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας μπορείτε να κάνετε αίτηση για να σας χορηγηθούν ταξιδιωτικά έγγραφα. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας χορήγησης ταξιδιωτικών εγγράφων μπορεί να διαρκέσει 1-2 μήνες. Με τα ταξιδιωτικά έγγραφα που θα σας δοθούν έχετε το δικαίωμα να ταξιδέψετε σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες αλλά όχι να εγκατασταθείτε σε αυτές. Μπορείτε να διαμένετε σε αυτές για 3 μήνες ανά έξι μήνες αλλά μετά την παρέλευση του τριμήνου θα πρέπει να αποχωρείτε. Για να εγκατασταθείτε σε μια άλλη ευρωπαϊκή χώρα θα πρέπει να πληροίτε τις προϋποθέσεις που θέτει η εκάστοτε ευρωπαϊκή χώρα για υπηκόους τρίτων χωρών.

8. Μπορεί ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας (πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας) με τα ταξιδιωτικά έγγραφα να ταξιδέψει εκτός Ε.Ε;

Μπορεί αλλά θα πρέπει να του χορηγηθεί άδεια εισόδου (visa) από την πρεσβεία ή το προξενείο του κράτους το οποίο θέλει να επισκεφτεί, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται. Θα πρέπει να απευθυνθείτε στην πρεσβεία ή το προξενείο της χώρας που θέλετε να επισκεφτείτε για πληροφορίες.

9. Με ποιον μπορούμε να συνενωθούμε στο πλαίσιο της διαδικασίας Δουβλίνο;

Μπορούν να συνενωθούν ασυνόδευτοι ανήλικοι με τους γονείς τους, τα αδέρφια τους, θείους και παππούδες/γιαγιάδες.

Σύζυγοι μεταξύ τους.

Γονείς με ανήλικα τέκνα.

Ενήλικες (π.χ. ενήλικα αδέρφια, γονείς με ενήλικα τέκνα) μπορούν να συνενωθούν κατ' εξαίρεση όταν π.χ. υπάρχει σοβαρό πρόβλημα υγείας, κάποιος είναι υπερήλικος και χρειάζεται τη φροντίδα του συγγενή του κλπ.

10. Τι χαρτιά πρέπει να έχουμε για τη διαδικασία του Δουβλίνο;

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας χαρτιά που αποδεικνύουν ότι το μέλος της οικογένειάς σας βρίσκεται σε άλλο ευρωπαϊκό κράτος ως αιτών άσυλο ή δικαιούχος διεθνούς προστασίας (πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας). Ότι χαρτιά έχετε που αποδεικνύουν την οικογενειακή σας σχέση καλό είναι να τα προσκομίστε.

11. Αν μας χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα πώς μπορούμε να φέρουμε εδώ την οικογένειά μας (από χώρα εκτός ΕΕ);

Οι δικαιούχοι προσφυγικού καθεστώτος έχουν δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση με μέλη της οικογένειάς τους που βρίσκονται στη χώρα καταγωγής (σύζυγο, ανήλικα τέκνα). Θα πρέπει να υποβάλετε στην Υπηρεσία μία σχετική αίτηση. Η διαδικασία αυτή είναι αρκετά χρονοβόρα και γραφειοκρατική, καθώς εμπλέκονται και άλλες υπηρεσίες όπως το Υπουργείο Εξωτερικών, και δεν μπορεί να εκτιμηθεί πόσο θα διαρκέσει.

12. Θα πρέπει να έχουμε σπίτι και δουλειά για να φέρουμε τα μέλη της οικογένειάς μας στη Ελλάδα;

Εάν υποβάλετε την αίτηση για οικογενειακή επανένωση εντός τριών μηνών από τη χορήγηση προσφυγικού καθεστώτος δεν χρειάζεται να πληροίτε τέτοιες προϋποθέσεις.

13. Τι έγγραφα χρειάζονται και ποια διαδικασία ακολουθείται;

i. Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή άλλο έγγραφο επίσημα μεταφρασμένο στα ελληνικά και επικυρωμένο από αρμόδια ελληνική αρχή, από το οποίο να προκύπτει ο οικογενειακός δεσμός των προς έλευση προσώπων με τον πρόσφυγα, καθώς και η ηλικία τους.

ii. Ακριβές αντίγραφο των ταξιδιωτικών εγγράφων του μέλους ή των μελών της οικογένειας.

iii. (Εφόσον ο πρόσφυγας δεν μπορεί να προσκομίσει τα παραπάνω έγγραφα, οι αρμόδιες αρχές παραλαβής και εξέτασης ασύλου λαμβάνουν υπόψη τους άλλα πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία. Απόφαση απόρριψης της αίτησης δεν μπορεί να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην μη ύπαρξη των εν λόγω δικαιολογητικών.)

iv. Αφότου εγκριθεί η αίτηση από την Υπηρεσία Ασύλου θα πρέπει το προξενείο της Ελλάδας να εκδώσει θεώρηση εισόδου (visa) για να ταξιδέψει ο συγγενής σας στην Ελλάδα

Το προξενείο ή πρεσβεία για να χορηγήσει θεώρηση εισόδου (visa) απαιτεί:

v. Διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο αναγνωρισμένο από τη χώρα μας, με χρονική διάρκεια ισχύος η οποία πρέπει να υπερβαίνει κατά τρεις μήνες την καταληκτική ημερομηνία ισχύος της θεώρησης.

vi. Αντίγραφο ποινικού μητρώου των αλλοδαπών Αρχών με το οποίο πιστοποιείται η ποινική κατάσταση του αιτούντος. Σε περιπτώσεις που υφίσταται τελεσίδικη δικαστική απόφαση, ανεξαρτήτως ποινής, και προκειμένου να διακριβώνεται η συνάφεια του αδικήματος με λόγους που δημιουργούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, ζητείται ειδική

αιτιολογία και σταθμίζονται επί μέρους παράμετροι όπως η βαρύτητα του αδικήματος, η υποτροπή και η εν γένει παραβατική συμπεριφορά του υπηκόου τρίτης χώρας.

vii. Ιατρικό πιστοποιητικό από αναγνωρισμένο κρατικό ή ιδιωτικό φορέα, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν πάσχει από νόσημα ικανό να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, καθώς και από άλλες λοιμώδεις, μεταδοτικές ή παρασιτικές ασθένειες, οι οποίες επιβάλλουν τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας.

14. Με την άδεια διαμονής που μας δίνετε μπορούμε να ταξιδέψουμε στην Ευρώπη;

Όχι. Χρειάζεστε και ταξιδιωτικά έγγραφα.

15. Υπάρχει εξαίρεση να ταξιδέψει κάποιος που έχει αναγνωρισθεί πρόσφυγας εκτός Ελλάδας για σοβαρό και επείγον θέμα πριν εκδοθούν τα ταξιδιωτικά έγγραφα;

Όχι. Αλλά σε περίπτωση που αποδεδειγμένα υπάρχουν επείγοντες ανθρωπιστικοί λόγοι, ενδεχομένως να μπορεί να επισπευσθεί η διαδικασία.

16. Πόσος χρόνος χρειάζεται για την έκδοση των ταξιδιωτικών εγγράφων από την στιγμή που ο δικαιούχος κάνει την αίτηση και έχει θετική απάντηση;

Περίπου 1 με 1,5 μήνα.

17. Για να πάρω την ελληνική υπηκοότητα, τι χρειάζεται;

Οι προϋποθέσεις προβλέπονται στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Συνοπτικά για την περίπτωση σας πρέπει:

- i. Να είστε **ενήλικος (άνω των 18 ετών)**.
- ii. **Να μην έχετε καταδικασθεί αμετάκλητα για συγκεκριμένα αδικήματα** που προβλέπονται στο άρθρο 5 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας
- iii. Να έχετε **αναγνωρισθεί** ως πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας ή να είστε μέλος οικογένειας πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας **και να έχετε τη σχετική άδεια παραμονής (ΑΔΕΤ)**.
- iv. Να διαμένετε στην Ελλάδα νόμιμα για **τρία συνεχή έτη τουλάχιστον αν έχετε αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας ή επτά συνεχή έτη αν είστε δικαιούχος επικουρικής προστασίας**.
- v. Να γνωρίζετε επαρκώς την **Ελληνική γλώσσα**.

vi. Να έχει ενταχθεί ομαλά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Χώρας και να έχετε τη δυνατότητα να συμμετέχετε ενεργά και ουσιαστικά στην πολιτική ζωή της Χώρας, σύμφωνα με τα κριτήρια που θέτει το άρθρ. 5Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας.

18. Πόσο διαρκεί η ΑΔΕΤ και πόσο τα ταξιδιωτικά έγγραφα;

Η διάρκεια της ΑΔΕΤ είναι τρία χρόνια. Η ΑΔΕΤ ανανεώνεται μετά από αίτησή σας.

Τα ταξιδιωτικά έγγραφα έχουν ισχύ για πέντε χρόνια.

19. Σε περίπτωση που έχουμε ανάπηρη αδελφή ή μητέρα-εκτός Ε.Ε-και δεν έχει κάποιον να την φροντίζει, γίνεται οικογενειακή επανένωση και πως;

Κατ' εξαίρεση μπορεί να γίνει οικογενειακή επανένωση ενήλικα πρόσφυγα με το γονέα του. Εκτός από τα παραπάνω που αναφέρθηκαν σχετικά με την οικογενειακή επανένωση θα πρέπει επιπλέον να προσκομίσετε:

i) βεβαίωση δημόσιου φορέα κοινωνικής ασφάλισης με την οποία αποδεικνύεται ότι ο πρόσφυγας διαθέτει πλήρη ασφάλιση ασθένειας ως προς το σύνολο των κινδύνων που προβλέπονται για τις αντίστοιχες κατηγορίες εργαζομένων ημεδαπών, η οποία να καλύπτει και τα μέλη της οικογένειας του που θα συντηρούνται από αυτόν, ή

ii) εκκαθαριστικό σημείωμα φορολογικής αρχής ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο έγγραφο, από το οποίο να αποδεικνύεται ότι διαθέτει ετήσιο προσωπικό εισόδημα σταθερό και τακτικό, επαρκές για τις ανάγκες του ιδίου και της οικογένειας του, το οποίο δεν προέρχεται από το σύστημα κοινωνικής αρωγής της Χώρας. Το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τις ετήσιες αποδοχές του ανειδίκευτου εργάτη, προσαυξημένο κατά 20% για τη σύζυγο και κατά 15% για κάθε γονέα και τέκνο και

iii) επικυρωμένο συμβόλαιο αγοράς κατοικίας ή σύμβαση μίσθωσης κατοικίας θεωρημένη από δημόσια οικονομική υπηρεσία ή άλλο επικυρωμένο έγγραφο που να αποδεικνύει ότι ο πρόσφυγας διαθέτει κατάλυμα που μπορεί να καλύψει τις ανάγκες στέγασης του ιδίου και της οικογένειας του.

Με τα αδέρφια σας δεν μπορείτε να συνενωθείτε.

20. Ποιές είναι οι παράνομες πράξεις που μπορεί να μας αποκλείσουν από το καθεστώς του πρόσφυγα ή του δικαιούχου επικουρικής προστασίας ή να οδηγήσουν στην ανάκλησή του αν μας έχει χορηγηθεί;

Οι παρακάτω πράξεις ενδέχεται να επιφέρουν αποκλεισμό ή ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (προσφυγικό καθεστώς ή επικουρικής προστασίας): Κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών καθώς και τα αδικήματα της βαριάς σωματικής βλάβης (ΠΚ 310), αρπαγής ανηλίκων (ΠΚ 324), ακούσιας απαγωγής (ΠΚ 327), προσβολής γενετήσιας αξιοπρέπειας (ΠΚ 337 παρ. 2-5), αποπλάνησης παιδιών (ΠΚ 339), κατάχρησης ανηλίκων σε ασέλγεια (ΠΚ 342), πορνογραφίας ανηλίκων (ΠΚ 348Α), προσέλευσης παιδιών για γενετήσιους λόγους (ΠΚ 348Β), μαστροπείας (ΠΚ 350), εκμετάλλευσης πόρνης (ΠΚ 351), ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής (ΠΚ 351Α), εκβίασης (ΠΚ 385).

21. Μπορούμε να παραιτηθούμε από τη διεθνή προστασία (άσυλο ή επικουρική προστασία) όποια στιγμή θελήσουμε;

Από τη διαδικασία του ασύλου μπορείτε να παραιτηθείτε όποτε το επιθυμείτε. Επίσης, μπορείτε να παραιτηθείτε και από το προσφυγικό καθεστώς ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας, εφόσον σας έχει χορηγηθεί. Αυτό σημαίνει όμως ότι μετά την παραίτησή σας θα πρέπει να αναχωρήσετε από την Ελλάδα, άλλως θα βρίσκεστε παράνομα στη χώρα και στην περίπτωση που θα θελήσετε να ξανακάνετε αίτηση για άσυλο, η δεύτερη αυτή αίτηση πολύ δύσκολα θα γίνει δεκτή.